

Котелевець М.М., студентка
Науковий керівник: Ринейська Л.С., к.е.н., доцент
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ РИНКІВ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Агропромисловий комплекс як складова частина поєднує в собі виробництво сільськогосподарської продукції, її переробку та матеріально-технічне обслуговування сільської місцевості, тобто об'єднує галузі, що вирощують продукти харчування, виготовляють засоби виробництва та обслуговування комплексу, а також із збереження, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції.

Протягом 2000-2014 рр. у 25 країн світу частка аграрної продукції в обсязі ВПП коливається від 26 до 58 %. До цієї групи країн належать держави Африки, Азії, острівні держави в Індійському та Тихому океанах, головною галуззю яких є сільське господарство, зокрема, експорт прянощів та спецій. Тваринництво має підсобний характер, розводять велику рогату худобу, верблюдів, кіз і овець. Помітне місце в експорті займають рибні продукти. У 35 країн світу частка ринку аграрної продукції у виробництві внутрішнього валового продукту (ВВП) становить від 1 до 25%, у 94-х країн – 1-10% та у 45 країн взагалі 0% [1, с. 68].

Іншу групу країн «Стійко зростаючі ринки» становлять Австралія, Білорусія, Бразилія, Болгарія, Греція, Канада, Китай, Мексика, Німеччина, Нова Зеландія, Російська Федерація, Сполучені Штати Америки, Франція, Японія, вони нарощують свою присутність на міжнародних ринках та складають максимальну питому вагу на світовому -51%. Це група ринків, що мають тенденцію до зростання (від 1% до 10%) частки аграрної продукції у розмірі ВПП [2].

До групи «Зрілі ринки» належать В'єтнам, Індія, Молдова, Таїланд, Україна та низка інших країн, які мають частку аграрної продукції у розмірі ВПП від 10% до 25%, що у загальносвітовому розрізі становить приблизно 18% [2].

І нарешті до групи «Ринки з недостатнім попитом та пропозицією» належать ринки країн, що мають найбільшу частку аграрної продукції у розмірі ВПП (від 25% до 60%). Частка цих країн становить приблизно 12% світового ринку, до групи входять країни Африки, Азії, острівні держави в Індійському та Тихому океанах, основною галуззю яких є сільське господарство, що виробляють продукцію переважно для власного споживання і не здійснюють зовнішньоекономічної діяльності [2].

Світовим лідером серед експортерів в аграрній продукції стали країни Європейського Союзу, частка експорту аграрної продукції яких в загальному обсязі експорту світу у 2014 р. становила 30,6%. Найважливіший фактор успіху

європейських виробників аграрної продукції – це державна підтримка товаровиробників, створення умов для формування експортних ринків та активна робота виробників в напрямі вдосконалення технологій виробництва аграрної продукції, пошуку інноваційних шляхів ведення бізнес-діяльності, формування постійних ринків збуту з однаковими вимогами якості [1, с. 71].

Вагому роль у зростанні світового експорту аграрної продукції відігравали Південна і Центральна Америка, Північна Америка, частка експорту аграрної продукції яких в загальному обсязі світового експорту у 2014 р. становила відповідно 11,1% та 10,6% . Ці регіони також є потужними імпортерами аграрної продукції, тобто відносини збалансовані щодо експорту і імпорту [1, с. 71].

Аналіз економічної ситуації, яка склалася у 2014 р., підтверджує висновки, що головними експортерами аграрної продукції стали країни – члени Європейського Союзу, Сполучені Штати Америки, Бразилія, Канада, позаяк їх частка в структурі світового експорту становила 81%. Мінімального рівня в структурі експорту аграрної продукції досягли В'єтнам, Мексика, Нова Зеландія, Російська Федерація, їх частка в структурі експорту світу становить 1,5-1,7%. Така ситуація пояснюється тим, що більша частка аграрного потенціалу йде на задоволення внутрішнього попиту [2, 3].

Сучасний стан розвитку міжнародних ринків характеризується зростанням обсягів світової торгівлі продовольством, що випереджають темпи приросту продажу аграрної продукції. Це свідчить про те, що відбувається процес інтенсифікації формування глобальної продовольчої системи. Проте на аграрні ринки постійно впливають неконтрольовані фактори. У 2007-2008 рр. у світі відбулося зростання цін на аграрну продукцію, спричинене впливом кількох чинників: неврожай у головних країнах-експортерах, підвищення платоспроможного попиту на продовольство великої крупи країн, що розвиваються, розвиток галузі біопалива . У 2008 р. внаслідок фінансової світової кризи відбулося скорочення платоспроможного попиту у всіх країнах світу. Протягом 2013-2014 рр. ринок аграрної продукції демонструє зростання всупереч складній політико-економічній ситуації у світі та в Україні. Головними факторами, що у 2014 р, вплинули на розвиток зарубіжних ринків аграрної продукції, стали обмінні курси валют ,рівень міжнародної торгівлі, які спричинили зміни цін на аграрну продукцію, обсяги виробництва та споживання і зовнішньоторговельні операції країн світу. Попри певні успіхи, ця галузь потребує постійної фінансової підтримки виробників, впровадження передових технологій виробництва аграрної продукції, дотримання міжнародних систем якості, розширення партнерства між світовими ринками.

Список використаних джерел

1.Ковінько О. Міжнародні ринки аграрної продукції / О. Ковінько // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2016. – № 2. – С. 65 – 75.

2. Група Всесвітній банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://wdi.worldbank.org/table/4.2> World Bank Group, All Rights Reserved.

3. Всесвітня торговельна організація [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2015_e/its2015_e.pdf

Сучасний аграрно-промисловий комплекс (АПК) поєднує галузі виробничої, соціальної, інформаційної та іншої інфраструктури, які потрібні для його ефективного функціонування.